

Besmet corona ook het onderzoek naar politie? Over COVID-19 en de impact op het politieonderzoek

YINTHE FEYS^a, ANSE STEVENS^b & ANTOINETTE VERHAGE^c

- ^a Doctoraatsonderzoeker, Onderzoeksgroep Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht, UGent (corresp.: yinthe.feys@ugent.be)
- ^b Assistente en doctoraatsonderzoeker, Onderzoeksgroep Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht, UGent
- ^c Professor, Onderzoeksgroep Institute for International Research on Criminal Policy (IRCP), Vakgroep Criminologie, Strafrecht en Sociaal Recht, UGent

1. INTRODUCTIE

COVID-19 heeft ontegensprekelijk een grote impact gehad op ons leven sinds maart 2020. Ook criminologisch onderzoek tracht deze impact in kaart te brengen op verschillende vlakken. Er werd bijvoorbeeld al gerapporteerd over de impact van COVID-19 op, onder meer, intrafamiliaal geweld op basis van twee Belgische onderzoeken (SCHOKKENBROEK et al., 2020; VANDEVIVER et al., 2020). Verschillende themanummers van politietijdschriften wijden hun aandacht aan “Policing Covid”. Er werden ook heel wat projecten opgestart die peilen naar de invloed van de crisis op verschillende vlakken zoals het psychisch en mentaal welzijn van personen. Het mag duidelijk zijn dat COVID-19 niet alleen invloed had op deze criminologische domeinen en problemen, maar dat ook het doen van wetenschappelijk onderzoek naar deze (en andere) onderwerpen een behoorlijke aanpassing heeft gevraagd in deze periode. Wetenschappelijk onderzoek heeft, net zoals andere sectoren overigens, heel wat nadelen ondervonden door de coronacrisis. Waar sommige onderzoekers hun methoden of timing moesten aanpassen, hebben andere onderzoekers hun hele design moeten wijzigen. Dit heeft vanzelfsprekend een impact op de soort studies die wordt uitgevoerd, de gehanteerde methoden en mogelijk zelfs op de kwaliteit van het onderzoek. Echter, er werden ook bijzondere kansen en opportuniteiten gecreëerd voor wat betreft wetenschappelijk onderzoek.

In deze bijdrage willen we dan ook stilstaan bij de impact die COVID-19 heeft op het voeren van wetenschappelijk onderzoek naar de politie. We gaan niet zozeer in op het soort onderzoek dat gevoerd wordt of de methoden die worden gebruikt, maar kijken specifiek naar de impact van de coronacrisis op het onderzoek zelf. Hiermee doelen we op de aanpassingen die gedaan moeten worden en hoe dit het onderzoek naar politie bemoeilijkt of net vereenvoudigt, en wat de gevolgen hiervan zijn op de conclusies die kunnen worden getrokken. Dit gebeurt aan de hand van twee lopende doctoraatsonderzoeken m.b.t. politie (FEYS, 2018-2022; STEVENS, 2019-2025) en ervaringen van UGent-studenten met empirisch onderzoek in coronatijden. We bouwen dit op aan de hand van een aantal thema's: (1) toegang; (2) time management; (3) onderzoeksbevindingen en (4) praktische aanpassingen. Tot slot staan we ook stil bij enkele voordelen.

1 Zie bijvoorbeeld Emerald Publishing (2021) en LEPH (2021).

2. IMPACT OP POLITIEONDERZOEK

2.1 Toegang: het verkrijgen van medewerking

De crisis heeft op verschillende manieren een impact op wetenschappelijk onderzoek m.b.t. politiethema's. Een van de gevolgen van de crisis is een logisch gevolg van verminderde beschikbaarheid van de ondersteuning van onderzoek. Dit is niet te wijten aan de politie zelf, de coronacrisis laat zich op vlak van capaciteit namelijk op verschillende manieren voelen. Het is op dit moment cijfermatig moeilijk in te schatten welke impact de coronacrisis exact heeft op de werklust, temeer omdat er ook heel wat opdrachten vervielen als gevolg van de coronamaatregelen. Enerzijds worden er extra – of nog meer: andere – inspanningen van het personeel gevraagd en anderzijds zijn er coronagerelateerde afwezigheden zoals ziekte, besmetting of quarantaineplicht.

Dat maakt dat sommige diensten (die in veel gevallen al niet ruim bezet waren) niet (langer) in de mogelijkheid zijn om onderzoekers te ontvangen of te ondersteunen en dat kan problematisch zijn wanneer de medewerking van bepaalde instanties bijvoorbeeld noodzakelijk is om de doelgroep te bereiken. In dat geval dienen er aanpassingen gemaakt te worden aan de dataverzamelingsstrategie. In het slechtste geval zijn er potentiële respondenten die simpelweg fysiek niet bereikt kunnen worden waardoor bijvoorbeeld *face-to-face* gesprekken niet mogelijk zijn. Wat onderzoek door studenten betreft, heeft het ontbreken of voortijdig afsluiten van de stage niet alleen een invloed gehad op de praktijkervaring die studenten konden opdoen, maar ook op de mogelijkheid tot het opbouwen van een netwerk dat bij het masterproefonderzoek vaak een belangrijk vangnet is.

Een andere overweging in dit verband is de veiligheid van zowel de onderzoeker als de respondent, bijvoorbeeld in het kader van observationeel onderzoek. Er zijn natuurlijk wel enkele oplossingen om de impact hiervan zoveel mogelijk te beperken. Zo kunnen bodycambeelden bekeken worden in plaats van observaties ter plaatse uit te voeren en kunnen interviews ook online plaatsvinden. Dit impliceert echter dat de onderzoeker wijzigingen moet doorvoeren in de onderzoeksmethoden of –technieken die vooropgesteld werden. Ook leidt het voeren van een online interview (of focusgroep) wellicht tot andere resultaten dan een *face-to-face* versie (ZHANG et al., 2017). Er dient bovendien voldoende rekening gehouden te worden met de mate waarin de aangepaste onderzoeksmethoden toelaten om het aanvankelijke doel te bereiken.

De impact op het aantal respondenten kan ook een gevolg zijn van noodzakelijke veranderingen die doorgevoerd moesten worden in het kader van de veiligheid. Denk bijvoorbeeld aan onderzoek dat uitgevoerd wordt bij geselecteerde kandidaten bij de politie. De selectieprocedure moest aangepast worden opdat de proeven op een veilige manier afgelegd konden worden. Sommige proeven moesten als gevolg daarvan tijdelijk stilgelegd worden. De meest ingrijpende wijziging vond plaats met betrekking tot de persoonlijkheidsproef. Normaal bestaat deze uit verschillende componenten waaronder een groepsproef. Deze laatste kon echter niet *coronaproof* georganiseerd worden en werd daarom geannuleerd. Computergestuurde testen kunnen kandidaten wel nog afleggen bij de selectiediensten maar in kleinere aantallen wegens de veiligheidsregels die gerespecteerd moeten worden in de beschikbare lokalen. Dergelijke wijzigingen hebben tot gevolg dat er minder kandidaten de proeven kunnen afleggen dan in normale omstandigheden en er dus ook minder kandidaten geselecteerd worden. Dat heeft dan weer een impact op de omvang van de beschikbare onderzoekspopulatie.

2.2 Time management en planning

De huidige, onvoorspelbare, omstandigheden vragen over heel de lijn heel wat flexibiliteit van onderzoekers, onder andere voor wat betreft *time management* om de vooropgestelde doelen te behalen en het opstellen van een planning voor het empirisch veldwerk. Zo kan de onderzoeker genooddzaakt zijn om de periode van dataverzameling (meerdere keren) te verplaatsen of te verlengen. Dat is uiteraard niet vanzelfsprekend omdat er op voorhand een onderzoeksplan met een beoogde *timing* opgesteld wordt en er niet steeds ruimte is om daar vanaf te wijken. Bijkomend zijn onderzoekers soms gebonden aan de planning van andere diensten. Neem nu het voorbeeld van de dataverzameling bij aspiranten aan het begin van hun opleiding. De onderzoeker is in dat geval afhankelijk van de startdata van de opleidingen. Elke politieschool heeft vooropgestelde startdata van de opleidingen die zij organiseren. Die data variëren van school tot school. Deze zijn echter ook afhankelijk van het aantal kandidaten dat geselecteerd is en toegewezen wordt aan de politiescholen door de selectiediensten. Hoewel in normale omstandigheden het definitieve aantal aspiranten per school ook steeds zeer laat gekend is, weten de politiescholen doorgaans wel een ruime tijd op voorhand of er al dan niet een nieuwe lichting zal starten. Dat is nu niet meer het geval. Het kan gebeuren dat de politieschool hiervan slechts een paar dagen voor de start van de opleiding in kennis wordt gesteld. Dat maakt het dan ook moeilijk voor de onderzoeker om een correcte inschatting te maken wat betreft de timing van de onderzoeksactiviteiten. Hetzelfde gaat op voor een observationeel onderzoek binnen een politiedienst. Ook daar is de onderzoeker gebonden aan de planning van de dienst in kwestie. Neem een onderzoek naar verkeersacties als voorbeeld. Dergelijke acties werden tijdens de eerste lockdown niet meer georganiseerd, wat impliceert dat de onderzoeker tijdelijk geen observaties zou kunnen uitvoeren.

Een andere moeilijkheid kan ontstaan wanneer een observatieonderzoek plaatsvindt in verschillende politiezones of -scholen. Het combineren van verschillende locaties in dezelfde periode kan de verspreiding van COVID-19, door de observator, immers faciliteren. Er kan in dergelijk geval beslist worden maar in één zone tegelijkertijd te observeren. Daarnaast kan ook gevraagd worden om enkel met een beperkt aantal politieambtenaren mee te lopen (zogenaamde 'bubbels'), om verspreiding tussen teams te beperken. Beide aspecten maken dat het opmaken van de planning in deze periode bemoeilijkt wordt.

Een ander aspect dat deze planning lastig maakt, is het stimuleren van thuiswerken. Zo wordt van rechers in bepaalde mate verwacht dat zij van thuis uit werken en ook interventiemedewerkers worden gestimuleerd om administratie van thuis uit af te werken. Dit heeft niet alleen een impact op de planning, maar leidt er eveneens toe dat bepaalde zaken niet geobserveerd kunnen worden (en dus niet waarheidsgetrouw kunnen worden weergegeven). Uit Nederlands onderzoek blijkt wel dat het thuiswerken ook voordelen biedt voor de politieorganisatie, zoals het terugbellen van burgers na een aangifte, het doornemen van dossiers en het afnemen van getuigenverhoren (Broekhuizen et al., 2020). Maar dat impliceert tegelijkertijd dat net dergelijke activiteiten door een onderzoeker gemist worden.

Tot slot is het ook het vermelden waard dat een (potentiële) besmetting tot uitstel van empirisch veldwerk kan leiden. Dit geldt in twee richtingen. Wanneer een politieambtenaar onverwachts besmet wordt, zal deze in quarantaine moeten gaan (evenals de collega's die ermee in nauw contact zijn geweest). Dat is ook zo voor de observator: wanneer deze besmet wordt, zullen alle observaties *on hold* worden gezet. Hetzelfde geldt wanneer er een besmet-

ting is in het gezin van de betrokkenen of deze symptomen vertonen (in afwachting van het resultaat van de test).

2.3 Onderzoeksbevindingen

Observaties in coronatijden geven geen realistisch beeld van het politiewerk van voor (en mogelijk na) coronatijden. De invulling van wat politiewerk is, is in veel gevallen fundamenteel veranderd. Zo hadden weinigen kunnen denken dat ze ingezet zouden worden voor grenscontroles, nachtklokcontroles, controle van de naleving van de horecamaatregelen, het stilleggen van lockdownfeestjes, waarschuwen voor het dragen van mondmaskers, enzovoort. Men moet ook op een andere manier zorg dragen voor de eigen veiligheid en omgaan met de angst voor besmetting. Door de specifieke periode en omstandigheden waarin politieambtenaren werken, is het beslissingsproces op sommige vlakken en in sommige situaties ook anders dan voorheen. Denk maar aan het tegenkomen van een burger tijdens de nachtklok, wat per definitie inhoudt dat deze gecontroleerd zou moeten worden. Dit kan echter ook als gevolg hebben dat bepaalde beslissingen eenvoudiger worden. Dit was het geval in de eerste lockdownperiode, toen niet-essentiële verplaatsingen verboden waren. In dergelijke situatie is het doorgaans duidelijk wanneer iemand een niet-essentiële verplaatsing maakt, wat impliceert dat hij/zij een overtreding begaat en dus beboet kan worden. Dit wil niet zeggen dat de discretionaire ruimte niet langer bestaat, maar misschien anders ervaren wordt (door verwarrende richtlijnen en onzekerheid bij politiemensen (TERPSTRA & SALET, 2020)), maar ook als gevolg van een verhoogde weerstand van overtredders en omstaanders (GRACE, 2020)). Dergelijke beslissingen en de achterliggende motieven zijn dan ook niet helemaal vergelijkbaar met de beslissingen die werden genomen voordat deze maatregelen van kracht waren. Er zijn overigens niet veel scenario's² om op terug te vallen en ook voor ervaren collega's is dit een nieuwe situatie.

De aard van het (vooral eerstelijns) politiewerk is momenteel ook verschillend. We haalden hierboven reeds aan dat er een ander soort interventies plaatsvinden. We merken echter ook op dat er schijnbaar minder interventies plaatsvinden (bv. 's nachts wanneer de nachtklok geldt)³. Hoewel we geen bewijs hebben om aan te tonen dat dit daadwerkelijk het gevolg is van de coronacrisis, zijn er toch goede argumenten om te denken dat dit wel zo is. Zo moeten politieambtenaren normaal regelmatig wel eens tussenkomen op evenementen of feestjes die uit de hand lopen, maar deze kunnen momenteel (wettelijk gezien) niet plaatsvinden. Als er toch een verboden feest plaatsvindt, is het nog maar de vraag of iemand die betrokken is bij dit feest dit zou melden bij de politie. Doordat er minder verkeer op de baan is, vinden er mogelijk minder ongevallen plaats. Het verbod op nachtelijke verplaatsingen en de verplichting tot telewerk kunnen dan weer een positieve invloed hebben op het aantal woninginbraken. Het verbod op de verkoop van alcohol na 20.00 en het samenscholingsverbod leiden mogelijk tot minder gevallen van openbare dronkenschap. En zo zijn er nog heel wat

- 2 De auteurs zijn er zich van bewust dat er in het verleden ook pandemieën of crisissituaties plaatsvonden (bv. vogelgriep, varkenspest of de terroristische aanslagen in 2016). Deze situaties zijn echter niet helemaal gelijkaardig en de getroffen maatregelen en context wijken op verschillende punten af van de huidige maatregelen en context. Zo hadden de eerste twee crisissituaties weinig impact op reizen naar verre bestemmingen en werkgerelateerde verplaatsingen. De korte lockdown tijdens de terreurdreigingen in 2015 en 2016 had ook een andere impact. Niet alleen was deze van veel kortere duur, ook viel voornamelijk de inschakeling van het leger op in het straatbeeld. Daarnaast werden evenementen niet afgelast en werden in 2016 scholen en winkelcentra niet gesloten (SIKKENS, 2017). Ook concepten zoals *social distancing*, mondmaskerplicht en knuffelcontacten zijn nieuw.
- 3 Uit Nederlands onderzoek blijkt dat er (veel) minder aangiftes en meldingen binnenkwamen (BROEKHUIZEN et al., 2020).

voorbeelden voorhanden. Anderzijds luiden verschillende bronnen de noodklok over de toegenomen interventies met betrekking tot huiselijk geweld⁴. Wie nu observatieonderzoek doet bij de politie krijgt dus een heel ander beeld van 'politiewerk' dan een jaar geleden.

Naast de invloed op het werk van politie kan de coronacrisis ook een grote impact hebben op politieambtenaren zelf en hun ontwikkeling. Denk maar aan aspiranten die aan de opleiding bezig zijn. De politiescholen hebben de opleidingen drastisch moeten herorganiseren om continuïteit te garanderen, zonder daarbij te raken aan de duur van de opleidingen. Net zoals in het regulier onderwijs is er dus een omslag naar afstandsonderwijs gemaakt. Theoretische lessen kunnen online georganiseerd worden maar voor praktijklessen, denk maar aan vakken als geweldbeheersing en sport, is een volwaardig alternatief aanbieden niet evident. Ook het werkplekleren⁵ en de stages zijn niet steeds gegarandeerd. De planning van de lessenroosters wordt hieraan aangepast in die zin dat de lessen zoveel mogelijk eerst ingepland worden en de stagemomenten vooruit worden geschoven in de hoop dat de maatregelen het tegen die tijd wel toelaten. De implicaties voor de evaluaties zijn daardoor ook niet gering en de vraag dringt zich op of noodzakelijke competenties wel behaald en geëvalueerd kunnen worden wanneer aspiranten geen mogelijkheden hebben om hun technieken onder begeleiding te kunnen oefenen. Dit geldt overigens ook voor politieambtenaren die reeds tewerkgesteld zijn in de organisatie. De geweldbeheersingstrainingen (GPI48) hebben lange tijd niet plaatsgevonden en worden ook nu nog vaak in kleinere groepen georganiseerd, wat niet alleen meer inspanningen vergt van de lesgevers maar ook maakt dat sommige politiemensen langer zullen moeten wachten op het (opnieuw) trainen met het pistool of andere technieken.

Voor een onderzoek dat gericht is op het socialisatieproces van (aspirant-)politieambtenaren kunnen dergelijke wijzigingen in de opleiding belangrijke gevolgen hebben voor de resultaten. Tijdens het socialisatieproces leren aspiranten namelijk in interactie met elkaar en hun omgeving kennis en vaardigheden (VAN MAANEN & SCHEIN, 1979), maar ook waarden, normen en verwachtingen eigen maken die nodig zijn om te kunnen functioneren in en deel uit te maken van de politie-organisatie. De politieschool en de opleiding met inbegrip van de stages zijn daar onder andere belangrijke bronnen voor (CHAIM & DE KIMPE, 2012; CHAN et al., 2003; CHARMAN, 2017). De ingrijpende wijzigingen waarbij de interacties tussen aspiranten en lesgevers maar ook tussen aspiranten onderling enkel nog online gebeuren, kunnen er dan ook toe leiden dat de resultaten uit het onderzoek in corona-omstandigheden een vertekend beeld weergeven van het socialisatieproces tijdens de opleiding.

Ook voor de uitvoering van masterproefonderzoek door studenten is corona geen geschenk. Veel studenten hebben het afgelopen academiejaar hun onderzoek plots moeten heroriënteren (vaak naar een loutere literatuurstudie) en zo hun academische loopbaan op een andere manier afgesloten dan ze in gedachten hadden. Ook dit academiejaar (2020-2021) zal dat het geval zijn. Hierdoor is heel wat empirisch onderzoek eenvoudigweg niet doorgegaan. Dit houdt tegelijk in dat we heel wat actuele inzichten missen voor toekomstig onderzoek.

4 Zie bijvoorbeeld JANSSEN (2020). Een fundamentele stijging is (nog) niet zo expliciet in cijfermateriaal terug te vinden (KRUISBERGEN et al., 2020).

5 Werkplekleren zijn stageperiodes die geïntegreerd zijn in de basisopleiding van inspecteur.

2.4 Praktische gevolgen

Er zijn natuurlijk ook heel wat praktische gevolgen voor onderzoekers. Onderzoekers moeten zich op locatie, net zoals op andere plaatsen, aan de ‘algemene coronamaatregelen’ houden. Zo is het dragen van een mondkapje verplicht, maar dit kan de communicatie of interactie bemoeilijken (i.e. minder verstaanbaar). Dit geldt overigens ook voor politie-burgerinteracties. Verder moet de onderzoeker aan *social distancing* doen. Waar dit bij de onderzoeker relatief gemakkelijk na te leven is, is dat soms moeilijker tussen politieambtenaren en burgers (bijvoorbeeld in het kader van een arrestatie of fouille). Een ander gevolg is dan weer de nood aan een attest m.b.t. de nachtklok. Waar dit aanvankelijk voor heel wat verwarring zorgde (m.n. wie dit attest moet voorzien en wanneer dit verplicht is), lijkt er ondertussen een duidelijker kader te zijn voor dergelijke attesten.

Een ander gevolg van de ‘algemene coronamaatregelen’ is dat er maar een beperkt aantal personen in eenzelfde ruimte mogen vertoeven. Dit kan een ‘onderzoeksdebriefing’ na een observatie bemoeilijken. Idealiter worden alle betrokken partijen immers tezamen gesproken, maar dat is moeilijker wanneer de politieambtenaren in verschillende bureaus zitten. Dit zorgt ervoor dat de observator soms eenzelfde vraag meermaals moet stellen, waardoor de debriefing ook minder efficiënt is voor de respondenten. Dit kan ook een (nadelig) effect hebben op de band tussen de onderzoeker en de deelnemers. Toegegeven, dit kan ook het risico van *going native* beperken. Dit weegt ons inziens echter niet op tegen de context en informele gesprekken die gemist worden door de grotere afstand. We moeten echter ook erkennen dat het lagere aantal interventies er tevens voor kan zorgen dat er meer ruimte wordt gecreëerd voor een informeel gesprek na een observatie (zij het dan met individuele deelnemers i.p.v. in groep) (zie infra). Het is dus zeker geen zwart-witverhaal.

Het is ook het vermelden waard dat een onderzoek bij de politie meer omvat dan enkel de politionele sector. Zo staan politieambtenaren regelmatig in contact met het parket, de medische sector en hulpverleners. Ook daar gelden bepaalde coronaprotocollen die, wanneer de observator ermee in aanraking komt, gevolgd moeten worden. Dit is echter niet steeds evident aangezien de onderzoeker hier niet altijd van op de hoogte zal zijn.

Verder heeft de crisis ook praktische gevolgen voor de wijze waarop de dataverzameling wordt uitgevoerd. Wanneer een onderzoeker bijvoorbeeld een vragenlijst afneemt moet dat gedaan worden op een veilige manier. Bij een doelgroep zoals politie-aspiranten zou het in normale omstandigheden mogelijk zijn om het onderzoek in persoon voor te stellen op de politieschool waarbij de onderzoeker er enigszins zicht op heeft dat de respondenten de vragenlijst individueel invullen. Het alternatief dat daarvoor in corona-omstandigheden beschikbaar is, is het onderzoek voorstellen via een digitaal platform zoals *MS Teams*. De onderzoeker heeft in dat geval niet altijd zicht op de deelnemers, bijvoorbeeld omdat de deelnemers hun camera niet aanzetten maar ook omdat het aantal zichtbare camera's beperkt is in een dergelijk platform. Aangezien de respondenten zich in hun thuisomgeving bevinden stelt zich daarnaast het probleem dat zij niet altijd afgezonderd zijn tijdens het invullen van de vragenlijst. Er komen bijvoorbeeld andere personen in beeld, er zijn anderen hoorbaar op de achtergrond, of het is zichtbaar dat respondenten aan het praten zijn wat er op kan wijzen dat ze samen of met anderen over de vragen aan het reflecteren zijn (hoewel dit ook mogelijk is wanneer een respondent een survey elders invult, waarbij de onderzoeker geen idee heeft van dergelijke impact). Dat geeft bedenkingen bij de waarheidsgetrouwheid van de ingevulde vragenlijst en de antwoorden op gevoelige vragen in het bijzonder. Het is natuurlijk zo dat onderzoekers in normale omstandigheden daar bij

een online vragenlijst vaak ook geen zicht op hebben maar het is toch belangrijk om dat in acht te nemen. Anderzijds kan het invullen van de survey vanuit de thuisomgeving ook een positieve impact hebben op de waarheidsgetrouwheid ten opzichte van het invullen ervan in het klaslokaal waar de mede-aspiranten en lesgever aanwezig zijn omdat het gevoel van privacy groter is.

2.5 Voordelen

Dat corona in veel gevallen een negatieve impact heeft op het uitvoeren van politieonderzoek, is intussen duidelijk. Toch is het ook belangrijk om te wijzen op enkele voordelen die deze uitzonderlijke situatie met zich meebrengt. Denk maar aan de voordelen op vlak van verplaatsing (minder verkeer op de baan, te meer tijdens de nachtklok, of geen verplaatsing noodzakelijk omdat een digitaal alternatief voorhanden is) en de tijd die vrij komt tijdens observaties om vragen te stellen of met de deelnemers in gesprek te gaan over de genomen beslissingen. Er zijn dan wel minder interventies, maar dit kan ook voordelig zijn voor een eventuele debriefing nadien. Indien de onderzoeker bovendien de mogelijkheid heeft om data te verzamelen in coronatijden en dit kan vergelijken met normale omstandigheden zou dat kunnen leiden tot unieke inzichten aangezien de setting in de buurt zou komen van een quasi-experimenteel onderzoeksdesign. Een setting die anders nooit op een schaal van dergelijke omvang gerealiseerd zou kunnen worden. Of die mogelijkheid zich voordoet is natuurlijk onzeker en niet iets waar onderzoekers zich op kunnen vastpinnen. Los daarvan is dit een periode waarin we politie en politiewerk van een andere kant bestuderen, in een veeleisende periode waarin niet alleen criminaliteit van aard verandert, maar ook de handhaving een heel andere invulling krijgt. Dat zou ons in de toekomst nieuwe inzichten kunnen opleveren wanneer het gaat om de manier waarop politie haar handhavingstaak moet invullen (TERPSTRA & SALET, 2020). Het is duidelijk dat deze situatie toelaat om het optreden van politie te bestuderen in crisissituaties, wat relevante (en mogelijk zelfs onmisbare) kennis oplevert voor toekomstige crisissituaties.

We vermeldde hierboven reeds dat de aard van het politiewerk deels anders is. Doordat er minder evenementen of georganiseerde acties plaatsvinden, komt er ook capaciteit vrij voor andere taken (zie ook BROEKHUIZEN et al., 2020). Denk verder ook aan het kleinere aantal ongevallen, minder verkeersacties of nachtelijke alcoholcontroles, enzovoort. Dit impliceert dat politieambtenaren meer tijd hebben om te focussen op andere taken (bv. aanwezigheid op straat, opsporen en het 'oplossen' van criminaliteit, administratie) en ook meer tijd kunnen besteden aan de interacties met burgers. Hierdoor kan de kwaliteit – of de perceptie van de burger over de kwaliteit – van de tussenkomst positief beïnvloed worden. Dit biedt ook voordelen voor wetenschappelijk onderzoek, bijvoorbeeld in het kader van een onderzoek naar procedurele rechtvaardigheid.

Tot slot kan worden opgemerkt dat de planning op bepaalde vlakken ook net vereenvoudigd wordt. Voor zover dat niet het geval was voor de crisis, werken heel wat politiezones met een afsprakensysteem voor het onthaal. Burgers maken m.a.w. een afspraak, waardoor de burger geen tijd verliest in de wachtruimte en de politieambtenaar op voorhand weet wie naar het onthaal komt (en waarvoor) en deze zich waar nodig kan voorbereiden op het gesprek. Dit biedt ook mogelijkheden voor onderzoekers. Wanneer een onderzoek zich op specifieke aangiftes of misdrijven richt, kan de onderzoeker op voorhand de relevante afspraken selecteren en deze selectief bijwonen.

3. CONCLUSIES

We kunnen concluderen dat ook de onderzoekssector nadelen heeft ondervonden door de coronacrisis. Ondanks enkele (beperkte) voordelen, wordt van onderzoekers vooral flexibiliteit verwacht. Ze moeten zich aan allerlei situaties en snel wijzigende maatregelen aanpassen. Dit maakt onderzoek doen extra uitdagend.

Er kunnen bovendien kanttekeningen gemaakt worden bij de bevindingen van studies uitgevoerd in deze bijzondere tijden. De studies kunnen immers tot een vertekend beeld leiden door de gewijzigde context en de resultaten zijn wellicht niet generaliseerbaar naar pre- of post-coronatijden (hoewel bepaalde aspecten of gevolgen van de crisis mogelijk ook later van toepassing zullen blijven). Dat laatste wil echter niet zeggen dat de resultaten minder bruikbaar zijn. Hetzelfde geldt immers voor politieonderzoek dat in oorlogsperiodes doorging, of onderzoek ten tijde van hoge terreurdreiging. De resultaten van observationeel onderzoek ten tijde van corona geven bovendien wel inzicht in de manier waarop politieambtenaren en burgers reageren op de crisis en hoe dit hun dagelijkse praktijk beïnvloedt. Daarnaast krijgen we ook zicht op de mate waarin de coronamaatregelen worden gerespecteerd, of deze duidelijk zijn voor de verschillende doelgroepen en hoe politiediensten zich efficiënt kunnen aanpassen aan zo een nieuwe realiteit. Deze onderzoeksresultaten kunnen interessant zijn voor toekomstig beleid inzake crisissituaties (bv. de duidelijkheid van de richtlijnen, welke ondersteuning eventueel gewenst is en welke werkwijzes onder welke omstandigheden nuttig bleken), maar kunnen ons ook lessen leren over de politiefunctie en de invulling van de politietaak. Deze bevindingen zijn dan ook uniek, doen verslag van een uitzonderlijke periode in het politiewerk en zijn bovendien noodzakelijk. Al was het maar om ons inzicht te geven in wat er bij een volgende crisissituatie beter kan.

REFERENTIES

- BROEKHUIZEN, J., BEROETS, E., FERWERDA, H., & LANDMAN, W. (2020). Politie en corona: Lessen uit een onverwacht experiment. *Tijdschrift voor de Politie*, 6, 11-16.
- CHAIM, D., & DE KIMPE, S. (2012). De betekenis en rol van socialisatie tijdens de politieopleiding. In *Professionalisering en socialisatie* (Vol. 1, pp. 11-39). Maklu.
- CHAN, J. B., DEVERY, C., & DORAN, S. (2003). *Fair cop: learning the art of policing*. University of Toronto Press.
- CHARMAN, S. (2017). *Police socialisation, identity and culture. Becoming blue*. Palgrave Macmillan.
- EMERALD PUBLISHING (2021). *Special issue call for papers: Policing in a pandemic*. <https://www.emeraldgrouppublishing.com/journal/pij/special-issue-call-papers-policing-a-pandemic>
- FEYS, Y. (2018-2022). Practice what they preach? Attitude versus behavior in ethical decision-making by police officers. Universiteit Gent.
- GRACE, S. (2020). Policing social distancing: Gaining and maintaining compliance in the age of coronavirus. *Policing: A Journal of Policy and Practice*. <https://doi.org/10.1093/policing/paaa029>
- JANSSEN, J. H. L. J. (2020). Heb ook oog voor pleger huiselijk geweld. *BN De Stem*, 34-36.
- KRUISBERGEN, E., HAAS, M., SNIJDERS, J., & MAAS, R. (2020). De gelegenheid te baat nemen? Criminaliteit in tijden van corona en sociale onthouding. *Recht der Werkelijkheid*, 41(3), 31-50. 10.5553/RdW/138064242020041003003.

- LEPH (2021). *Policing & Society call for papers for special issue on the policing and public health interface: Critical issues from the Covid-19 pandemic*. <https://leph2021philadelphia.com/policing-society-call-for-papers-for-special-issue-on-the-policing-and-public-health-interface-critical-issues-from-the-covid-19-pandemic/>
- SCHOKKENBROEK, J. M., PONNET, K., ANRIJS, S., & HARDYNS, W. (2020). Determinanten van partnergeweld tijdens de corona lockdown: Resultaten van een online vragenlijstonderzoek in Vlaanderen. *Panopticon*, 41(4), 408-416.
- SIKKENS, E. (2017). Terroristische aanslagen in Brussel. In M. VAN DUIN & V. WIJKHUIJS (Eds.), *Lessen uit crises en mini-crisis 2016* (pp. 75-96). Boom Bestuurskunde.
- STEVENS, A. (2019-2025). Becoming a police officer: A research into the selection and socialization of inspectors, chief inspectors and commissioners in the Belgian police force. Universiteit Gent.
- TERPSTRA, J. B., & SALET, R. (2020). *Politie in tijden van Corona. Over haar maatschappelijke opdracht in buitengewone omstandigheden*. Essay op verzoek van de Landelijke Portefeuille GGP van de Nationale Politie. Politie Nederland.
- VAN MAANEN, J., & SCHEIN, E. H. (1979). Toward a theory of organizational socialization. In B. STAW (Ed.), *Research in Organizational Behaviour* (Vol. 1). JAI.
- VANDEVIVER, C., DEPRATERE, J., SCHAPANSKY, E., DE SCHRIJVER, L., NOBELS, A., DE MOOR, S., & KEYGNAERT, I. (2020). Slachtofferschap van geweld tijdens de COVID-19 lockdown in België: eerste resultaten van een open nationaal cohorteonderzoek. *Panopticon*, 41(4), 417-425.
- ZHANG, X., KUCHINKE, L., WOUDE, M. L., VELTEN, J., & MARGRAF, J. (2017). Survey method matters: Online/offline questionnaires and face-to-face or telephone interviews differ. *Computers in Human Behavior*, 71, 172-180.